

KASTRE VALLA RAAMATUKOGUD

arengukava 2024 – 2027

1. Missioon

Toetame vallaelanike toimetulekut ja elukestvut õpet.

Missiooni elluviimiseks kogume ja vahendame teavet, kujundame lugemisharjumust ning pakume mitmekülgeid tegevusi lastest eakateni. Loomme oma tegevusega elanikele võimalusi ise loomiseks ja tegutsemiseks.

2. Visioon

Oleme kodulähedase tulevikuraamatukoguna vallaelanike eelistatud lugemise, kohtumise ja tegutsemise paik.

Kastre valla kultuuri- ja infokeskusena pakume kogukonna ootustele vastavaid teenuseid, kultuuriprogrammi ja kvaliteetset avalikku ruumi igas vanuses ning erinevate huvidega inimestele.

3. Väärtused

Usaldusväärsus. Oleme professionaalsed ja pakume kvaliteetset teenust.

Kasutajakesksus. Oleme paindlikud, hoolivad ja iga kogukonnaliikme jaoks alati olemas.

Uuenduslikkus. Oleme avatud uutele ideedele, õpime ja areneme koos oma kasutajatega.

4. Strateegilised eesmärgid

- 4.1 Raamatukogu teenused on kõigile kättesaadavad ja ligipääsetavad, kaasates olulist osa valla elanikkonnast.
- 4.2 Raamatukogu tegutseb kaasaegsetes, mitmekülgetes ja tehniliselt hästi varustatud ruumides.
- 4.3 Raamatukogu on kestlik kultuuri-, haridus- ja kogukonnakeskus.
- 4.4 Raamatukogu on strateegiliselt juhitud ja siin töötavad hea ettevalmistusega, laia silmaringiga ning motiveeritud spetsialistid.

5. Mõõdikud

Mõõdik	Algtase	Sihhtase 2027
Lugejate arv aastas	1 588	1 700
Külastuste arv aastas	19 509	22 000
Laenutuste arv aastas	52 232	55 000
Kasutajate rahulolu teenustega	Algtase puudub	üle 85%
Töötajate rahulolu	Algtase puudub	üle 85%

6. Peamised tegevussuunad

Eesmärk	Tegevussuunad
1. Raamatukogu teenused on kõigile kättesaadavad ja ligipääsetavad, kaasates olulist osa valla elanikkonnast.	<p>1.1. Korraldada mitmekülgeid lugemist ja kirjandust väärtustavaid sündmusi ning viia ellu projekte ja algatusi. Kaasata aktiivselt kirjanikke, luuletajaid, tõlkijaid, illustraatoreid, keeleteadlasi ja teiste kultuurivaldkondade esindajaid oma tegevustesse.</p> <p>1.2. Uuendada regulaarselt kogusid, sh tagada tasakaal uute teavikute soetamise ja vanemate raamatute kogudest väljaarvamise vahel. Soetada teavikuid eri infokandjatel ja formaatides, sh e-lugereid, ning võimaldada juurdepääsu digimeedia väljaannetele.</p> <p>1.3. Pöörata tähelepanu tööle laste ja noortega, korraldada koostööna lastele ja noortele suunatud lugemist populariseerivaid algatusi ning luua lugemisnurgad lastele ja noortele.</p> <p>1.4. Kommunikeerida senisest tõhusamalt avalikkust raamatukogu teenustest ja nende arendustest, sh koduteeninduse võimalustest. Luua ühine koduleht, mis on mõeldud eri vanuses või erivajadustega inimestele.</p> <p>1.5. Jagada lugejatele soovitusi ja lugemiselamusi sotsiaalmeedias, blogis, kodulehel, infolehes.</p> <p>1.6. Viia teenuste ja teeninduse parendamise eesmärgil regulaarselt läbi kasutajauuringuid, selgitamaks välja nii rahulolu kui ootused raamatukoguteenuste suhtes.</p> <p>1.7. Rakendada avatud raamatukogu põhimõtteid, võimaldades ligipääsu olulistele teenustele ka töövälisel ajal, sh planeerida lahtiolekuaegu vastavalt kasutajate vajadustele. Pakkuda kasutajate liikumistrajekte arvestades mugavaid ja paindlikke lahendusi.</p> <p>1.8. Soetada laenutus- ja tagastuskapid. Praeguse seisuga on kolmel raamatukogul tagastuskast (Melliste, Roiu, Võnnu) ja ühel raamatukogul on laenutuskapp (Roiu). Kavas on soetada täiendavad laenutuskapid, et lugejad saaksid raamatukogu teenuseid kasutada ööpäevaringselt (Melliste, Võnnu), ja raamatute tagastuskast (Võõpste).</p> <p>1.9. Pakkuda teenuseid eri keeltes ning suurendada ingliskeelse kirjanduse komplekteerimist, mõeldes eelkõige noorte lugemis eelistustele.</p>
2. Raamatukogu tegutseb kaasaegsetes, mitmekülgetes ja tehniliselt hästi varustatud ruumides.	2.1. Luua raamatukogudele kõik vajalikud tingimused teenuste kvaliteetseks osutamiseks, sh tagada piisava suurusega ruumid tegevuste korraldamiseks.

	<p>2.2. Kujundada lugejatele atraktiivset, mugavat ja funktsionaalset raamatukogu keskkonda, mis võimaldaks nii keskendumist kui ka koostöötamist ja -loomist, sh:</p> <ul style="list-style-type: none"> - remontida ja sisustada noortetoa lugemisnurk (keskmise- ja vanema kooliea kirjandus) (Võnnu); - rajada ja sisustada kodulootuba (Võõpste); - luua raamatukogu parki suvine lugemisnurk (Võõpste); - luua kaugtöö tegemiseks mõeldud ruum (Melliste); - tutvustada kohalikku muuseumituba lugejatele ja külastajatele (Järvselja). <p>2.3. Hoonete rajamisel ja ümberkujundamisel arvestada säästva arengu põhimõtetega, kasutada selleks keskkonnasäästlikke materjale ja tehnoloogiaid ning pidada maksimaalselt silmas ruumide multifunktsionaalsust ja riskasutuse võimalusi, sh:</p> <ul style="list-style-type: none"> - soojustada katusealune (Võõpste); - soetada õhksoojuspumbad (Roiu); - kolida raamatukogu uutesse ruumidesse, mille ehitamisel on kaasatud oma valdkonna spetsialistid (Roiu). <p>2.4. Tagada tänapäevane tehniline varustus, sh traadita turvaline internetiühendus, printimis- ja skaneerimisvõimalused, võrguväljaannete lugemise võimalus. Investeerida regulaarselt tänapäeva tehnilise varustusse, mis võimaldab raamatukogul käia kaasas kasutajate ootuste ja vajadustega, sh:</p> <ul style="list-style-type: none"> - luua parem internetiühendus (Melliste, Võnnu, Võõpste); - soetada uued lugejaarvutid (Roiu, Võõpste, Võnnu, Melliste); - soetada uued töötajaarvutid (Roiu, Võõpste); - soetada esitlustehnika (Roiu). <p>2.5. Automatiseerida teenuseid, et pakkuda kasutajatele paindlikku, kiiret ja turvalist kogemust, sh kasutatakse iseteeninduslahendusi.</p> <p>2.6. Pakkuda võimalusi seadmete ja ruumide ühiskasutamiseks, luues sobivad tingimused kaugtöö tegemiseks.</p>
<p>3. Raamatukogu on kestlik kultuuri-, haridus- ja kogukonnakeskus.</p>	<p>3.1. Pakkuda mitmekülgeid võimalusi enesearendamise ja elukestva õppega tegelemiseks ning vahendada juurdepääsu suurele hulgale informatsioonile ja koolitusvõimalustele, aidates seeläbi inimestel elus paremini hakkama saada ning olla aktiivsed ühiskonna liikmed.</p> <p>3.2. Korraldada regulaarselt kasutajakoolitusi, eesmärgiga suurendada kasutaja raamatukogu, teavikute, arvuti ja andmebaaside kasutamise oskusi.</p> <p>3.3. Olla kogukondi liitvad ja neile võimalusi pakkuvad paigad, mis panustavad inimeste vaimse ja füüsilise tervise hoidmisse ja heaolusse. Luua inimestele ja kogukondadele soodsad tingimused ise loomiseks ja tegutsemiseks, pakkuda selleks sobilikke ruume ja vahendeid.</p> <p>3.4. Tuua kokku eri põlvkondade esindajad, et toetada nooremaid nende arengus ning aidata kaasa eakamate inimeste aktiivsele osalemisele ühiskonnas.</p> <p>3.5. Jagada infot raamatukogu teenuste, sündmuste ja võimaluste kohta eri sihtgruppidele sobivamates kanalites.</p> <p>3.6. Kasutada mängulisi ja inimesi kaasavaid lahendusi huvi tekitamiseks ja kasutajate tegevustesse kaasamiseks, korraldada lugejamänge, kampaaniaid, võistlusi, väljakutseid ja küsitlusi.</p>

	<p>3.7. Hoida elus kogukonna mälu, innustada inimesi tundma huvi oma riigi või piirkonna ajaloo ja traditsioonidest ning toetada neid tegelema kodu- ja perekonnaloouurimisega.</p> <p>3.8. Olla teistele eeskujuks oma käitumisega, korraldades keskkonnasäästlikke sündmusi. Arendada esemekogude (tööriistad, spordivahendid, muusikariistad jms) teenust, et soodustada ringmajandust.</p> <p>3.9. Vähendada raamatute ja teiste väljaannetega seotud keskkonnamõjusid, kasutades kogude täiendamiseks aktiivselt raamatukogudevahelise laenutuse teenuseid.</p>
<p>4. Raamatukogu on strateegiliselt juhitud ja siin töötavad hea ettevalmistusega, laia silmaringiga ning motiveeritud spetsialistid.</p>	<p>4.1. Luua teenuste osutamiseks sobilikud töötingimused, mis vastavad kaasaegsetele töökohale kehtestatud nõuetele.</p> <p>4.2. Teha aktiivselt koostööd teiste kultuuri-, haridus- ja sotsiaalvaldkonna asutustega.</p> <p>4.3. Juhinduda oma töös kultuuriväärtuste ja traditsioonide hoidmisest, avatusest, uuenduslikkusest.</p> <p>4.4. Tegeleda regulaarselt enesetäiendamisega kutsestandardiga seotud pädevuste arendamiseks. Osaleda siseriiklikel ja välislähetustel, et õppida tundma parimaid praktikaid. Hetkel on kuuest töötajast viiel erialane haridus. Arengukava perioodil on eesmärk, et erialase hariduseta töötaja läbib raamatukoguhoidjate kutsekoolituse.</p>

Lisa 1

Hetkeolukord

Järvelja raamatukogu (asutatud 1917) asub SA Järvelja Õppe- ja Katsemetskonnale kuuluvas hoones esimesel korrusel. Raamatukogu täidab tähtsat rolli kogukonna keskusena, kuna on selles piirkonnas ainuke kogukonda ja omavalitsust ühendav asutus, ainus kokkusaamise koht ning infokeskus ka metsaturistidele ning Maaülikooli üliõpilastele.

Melliste raamatukogu (asutatud 1920) asub uues, spetsiaalselt raamatukogule ehitatud hoones ning toimib ka kogukonna keskusena. Raamatukogu kõrvalmajas tegutseb noortekeskus ning lähedal asub lasteaed ja põhikool ühtse asutusena. Kaagvere külas asub laenutuspunkt.

Roiu raamatukogu (asutatud 1946) asub üüripinnal, liiga väikestes ruumides. Lähedal asub noortekeskus ja üks lasteaed. Roiu raamatukogu piirkond on kiirelt kasvav ning hetkel kuuluvad raamatukogu piirkonda pooled valla elanikud.

Võnnu raamatukogu (asutatud 1902) asub Võnnu kultuurimaja teisel korrusel. Samas majas tegutseb ka valla teenuskeskus ja noortekeskus. Lähedal asub lasteaed ja gümnaasium. Valupunkt on liikumispuudega ja vanemate inimeste teisele korrusele pääsemine. Koostöös kohalike haridusasutuste, kultuurimaja ja noortekeskusega kujundavad positiivset suhtumist lugemisse ja õppimisse.

Võõpste raamatukogu (asutatud 1947) paikneb endise koolimaja ruumides ning toimib kogukonnakeskusena, täites kogukonnas sotsiaalset, harivat ja hingelist rolli. Raamatukogul on ka laenutuspunkt Kastre hooldekodus „Härmalõng”. 2024-2029 Võõpste raamatukogu jätkab tegutsemist multifunktsionaalse kultuuriasutusena, pakkudes traditsioonilise raamatukoguteenuse kõrval ka teisi, mittetraditsioonilisi teenuseid vastavalt kogukonna vajadustele. Jätkata piirkonna ajaloopärandi kogumist, säilitamist ja eksponeerimist. Arendada koostööd külaseltsiga, korraldades erinevaid üritusi ning renoveerida ruume.

SWOT-analüüsi lühikokkuvõte harukogude kaupa

Peamised tugevused ja väljakutsed	Järvelja	Melliste	Roiu	Võnnu	Võõpste
Tugevused					
Aktiivsed lugemisharjumuste kujundamisel (erinevad lugemismängud, -programmid, raamatukogutunnid, sündmused).					
Tihe koostöö huvigruppide ja kogukonnaga (haridusasutused, MTÜ-d, kohalikud hooldekodud).					
Raamatukogu positiivne kuvand kogukonnas, aktiivsed kasutajad, kes hindavad raamatukogu rolli kogukonnas.					
Lasteaedade ja koolide lähedus.					
Kasvav elanikkond.					
Kogemustega raamatukoguhoidjad.					
Avarad ruumid ja õuealad.					
Hästi toimiv raamatukogude vahelise laenutuse süsteem, mille kaudu saab lugejale kättesaadavaks teha oma kogus puuduvad teavikud.					
Väljakutsed					
Väga piiratud eelarved kvaliteetse teenuse osutamiseks.					
Füüsilised piirangud – puudub ligipääs liikumispuudega inimesele.					
Elanikkonna vananemine, aktiivsete püsilugejate vananemine.					

Raamatukoguhoidjate töötasu ei ole motiveeriv, keeruline leida kvalifitseeritud tööjõudu.					
Kahanev elanikkond.					
Lugemishuvi langus (konkurents audioraamatute, taskuhäälingute, televisiooni, arvutimängude jms).					
Raamatukoguhoidjate koormuse suurenemine kasvava piirkonnaga raamatukogudes.					